

Quan hệ Thái Lan - Trung Quốc dưới thời Thủ tướng Prayuth Chan-o-cha¹

Ngô Tuấn Thắng^(*)

Tóm tắt: Thái Lan và Trung Quốc được coi là điển hình thành công của mối quan hệ giữa hai quốc gia có sự khác biệt về hệ thống chính trị. Kể từ khi Thủ tướng Thái Lan Prayuth Chan-o-cha lên nắm quyền vào tháng 5/2014, quan hệ hai nước tiếp tục phát triển trên mọi lĩnh vực, không chỉ trong lĩnh vực chính trị, quốc phòng và kinh tế mà cả trong lĩnh vực văn hóa - xã hội, tạo ra nền tảng vững chắc, sâu sắc hơn cho mối quan hệ song phương trong thời gian tiếp theo.

Từ khóa: Ngoại giao, Quan hệ song phương, Thái Lan, Trung Quốc

Abstract: Relations between Thailand and China are seen as a typical successful relationship between the two countries with differences in the political system. Since Thai Prime Minister Prayuth Chan-o-cha came to power in May 2014, relations between the two countries have been further developed in all politics, defense, economic, cultural and social areas, creating a stronger and deeper foundation for imminent bilateral relations.

Keywords: Diplomacy, Bilateral Relation, Thailand, China

Mở đầu

Kể từ khi Thái Lan và Trung Quốc ra Tuyên bố chung về việc bình thường hóa quan hệ ngoại giao năm 1975 cho tới nay, mối quan hệ giữa hai nước đã phát triển mạnh trên nhiều lĩnh vực. Đặc biệt, kể từ khi Thủ tướng Thái Lan Prayuth Chan-o-cha lên nắm quyền năm 2014, quan hệ giữa hai nước đã có những bước phát triển mới. Bài viết góp phần phân tích những diễn biến trong quan hệ song phương giữa Thái

Lan - Trung Quốc trên một số lĩnh vực như chính trị, an ninh quốc phòng, kinh tế, văn hóa - xã hội.

1. Nhu cầu tăng cường hợp tác giữa Thái Lan và Trung Quốc

Mối quan hệ giữa Thái Lan và Trung Quốc xuất phát từ những nhu cầu hợp tác mang lại nhiều lợi ích quốc gia trong bối cảnh, tình hình mới.

Về phía Thái Lan, sau cuộc đảo chính quân sự năm 2014, tình hình chính trị và an ninh của đất nước này rơi vào giai đoạn khó khăn và khủng hoảng. Từ năm 2006-2014, Thái Lan đã có bốn chính phủ được bầu ra rồi lại bị thay đổi. Tình hình an ninh tại miền Nam Thái Lan khá căng thẳng và phức tạp. Thủ tướng Prayuth Chan-o-cha từng tuyên

¹ Bài viết là kết quả nghiên cứu của Đề tài cấp cơ sở mã số CS.2018.13 (Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội).

(*) TS., Trường Đại học Khoa học xã hội và nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội;
Email: thangqth@gmail.com

bổ đặt “ưu tiên cấp thiết của quốc gia” là lập lại hòa bình ở khu vực miền Nam thông qua các biện pháp chính trị. Tuy vậy, vấn đề hòa hợp dân tộc và mất ổn định xã hội vẫn là bài toán khó giải quyết cho bất kỳ chính phủ cầm quyền nào ở Thái Lan. Về kinh tế, giai đoạn 2014-2018, tốc độ tăng trưởng của Thái Lan lần lượt là 0,9% (năm 2014), 2,8% (2015), 3,2% (2016), 3,9% (2017) và 4,1% (2018) (Huy Quốc, 2019). Tốc độ tăng trưởng năm 2017 và 2018 được đánh giá là cao nhất, tuy nhiên hiệu quả và tính khả thi của mô hình kinh tế ở Thái Lan vẫn còn bị đặt nhiều câu hỏi hoài nghi. Bên cạnh đó, Thái Lan vẫn còn tồn tại những vấn đề xã hội khác, đặc biệt là sự phân hóa giàu nghèo và bất công xã hội.

Trong bối cảnh đó, Thái Lan cần sự ủng hộ tích cực của các nước lớn, nhất là Trung Quốc, bởi vậy nước này lựa chọn chính sách “can dự trước” (Chinwanno, 2009: 100) với mục tiêu xích lại gần Trung Quốc hơn. Chính sách can dự thể hiện ở các lĩnh vực như chính trị, kinh tế, an ninh quân sự... Quan hệ với Trung Quốc nhìn chung sẽ mang lại nhiều lợi ích cho Thái Lan.

Về phía Trung Quốc, nước này đặc biệt coi trọng quan hệ với các nước Đông Nam Á, trong đó có Thái Lan. Có thể nhìn thấy nhu cầu hợp tác của Trung Quốc với Thái Lan xuất phát từ hai lý do. Thứ nhất, về chính trị, Thái Lan là quốc gia “dẫn đường” cho Trung Quốc vào ASEAN, giúp Trung Quốc “thuyết phục” các nước ASEAN về ý định chung sống hòa bình, hợp tác cùng phát triển (Đình Hữu Thiện, 2012: 46). Mỗi quan hệ này cũng giúp Trung Quốc gia tăng ảnh hưởng ở các nước Đông Nam Á, nâng cao sức mạnh cho Trung Quốc trong quan hệ với Mỹ và các cường quốc khác. Thứ hai, về kinh tế, sự phát triển “bùng nổ” của nền kinh tế Trung Quốc khiến nước này có

nhu cầu lớn về nguồn cung tài nguyên thiên nhiên và thị trường, bao gồm cả hàng hóa và lao động. Trung Quốc đã lựa chọn Thái Lan là nước đi đầu trong việc hiện thực hóa Hiệp định Thương mại hàng hóa ASEAN - Trung Quốc (ACFTA).

2. Diễn tiến quan hệ Thái Lan - Trung Quốc những năm gần đây

2.1. Trong lĩnh vực chính trị

Từ năm 2014 đến nay, quan hệ Thái Lan và Trung Quốc được đánh giá là “tốt đẹp như một gia đình” (Fangye, 2013: 64), đặc biệt ở lĩnh vực chính trị.

Trước cuộc đảo chính quân sự năm 2014 của Thái Lan, Mỹ cùng các nước phương Tây tỏ thái độ chỉ trích và kêu gọi phục hồi nền dân chủ. Nhưng không giống như Mỹ, Trung Quốc không kêu gọi chính quyền quân sự phải tổ chức một cuộc bầu cử ngay hoặc chuyển giao quyền lực cho chính quyền dân cử và cũng không lên án, chỉ trích vấn đề nhân quyền của chính quyền quân sự (Storey, 2015).

Ngay trong năm đầu tiên nắm quyền của chính quyền Thủ tướng Prayuth Chan-ocha, số lượng các chuyến viếng thăm cấp cao giữa các nhà lãnh đạo Thái Lan và Trung Quốc đã tăng mạnh. Thủ tướng Prayuth đã tới thăm Trung Quốc hai lần. Ngày 22/12/2014, ông Prayuth sang thăm Trung Quốc chỉ vài ngày sau khi Thủ tướng Lý Khắc Cường rời Thái Lan về nước. Trước đó, từ ngày 11-13/6/2014, Đại tướng Surasak Kanchanarath, Bí thư Bộ Quốc phòng Thái Lan đã sang thăm Trung Quốc nhằm tiếp tục thực hiện cam kết hợp tác trong huấn luyện quân sự, đào tạo và phát triển các loại vũ khí mới giữa quân đội hai nước (Thảo Nguyên, 2014). Tháng 2/2015, Bộ trưởng Quốc phòng Trung Quốc Thường Vạn Toàn tới Thái Lan; tháng 4/2015, Phó chủ tịch Quân ủy Trung ương Trung Quốc

Hứa Kỳ Lượng công du tới quốc gia Đông Nam Á này.

Thủ tướng Prayuth Chan-o-cha nhìn nhận Trung Quốc là đối tác kinh tế chiến lược quan trọng nhất của Thái Lan. Trong một cuộc gặp với các nhà kinh doanh và đầu tư Trung Quốc ngày 06/6/2015, Thủ tướng Prayuth Chan-o-cha tuyên bố Thái Lan là “đối tác của Trung Quốc trên mọi cấp độ” (Yanrong & Haizhou, 2015). Tháng 12/2015, Thủ tướng Lý Khắc Cường và Thủ tướng Prayuth Chan-o-cha ký Bản ghi nhớ Hợp tác đường sắt cao tốc Trung Quốc - Thái Lan, Bản ghi nhớ Hợp tác thương mại nông sản Trung Quốc - Thái Lan.

Bên cạnh đó, trong các cuộc gặp gỡ, Thủ tướng Prayuth và Chủ tịch Tập Cận Bình đều khẳng định mối quan hệ thân thiết giữa Thái Lan và Trung Quốc, đồng thời cam kết duy trì các cuộc thăm viếng cấp cao giữa lãnh đạo hai nước, làm sâu sắc hơn hợp tác song phương và đa phương, tin tưởng lẫn nhau, mở rộng trao đổi thương mại và kinh tế, thúc đẩy đầu tư, tăng cường giao lưu nhân dân và củng cố hơn nữa hợp tác trong các lĩnh vực giáo dục, khoa học công nghệ và cơ sở hạ tầng (Xinhua, 2017; China news, 2016; China Diplomacy, 2014).

các sự kiện của hai nước. Bộ Ngoại giao Trung Quốc cũng bày tỏ “tiếc thương sâu sắc khi Nhà Vua Bhumibol qua đời” (ngày 13/10/2016) và lòng biết ơn Nhà Vua vì “những đóng góp lớn lao” của ông cho tiến trình thắt chặt quan hệ Trung Quốc - Thái Lan. Trong thư chia buồn gửi tới Thủ tướng Prayuth Chan-o-cha, Thủ tướng Lý Khắc Cường gọi Vua Bhumibol là một “người bạn lớn của Trung Quốc” (Keqiang, 2016).

Trong quan hệ ngoại giao, có thể thấy Trung Quốc luôn đứng về phía lực lượng cầm quyền ở Thái Lan, bất kể họ giành được quyền lực bằng cách nào. Cách tiếp cận thực dụng đó của Trung Quốc khiến họ luôn có được thiện cảm từ chính quyền của Thái Lan. Các quan chức hai nước thường xuyên miêu tả quan hệ song phương gần gũi như những người trong gia đình, như những người họ hàng hoặc thậm chí là anh em (South China morning post, 2015).

2.2. Trong lĩnh vực an ninh - quốc phòng

Dù Thái Lan lấy Mỹ làm trụ cột trong lĩnh vực an ninh - quốc phòng, nhưng quan hệ quốc phòng, an ninh giữa Thái Lan và Trung Quốc vẫn có nhiều dấu ấn.

Tháng 2/2015, trong lễ kỷ niệm 40 năm thiết lập quan hệ ngoại giao Thái Lan

Bảng 1: Quan hệ thương mại Thái Lan-Trung Quốc (tỷ USD)

Năm	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Trị giá	46	56,75	63,8	65,6	72,6	75,46	65,83	73,7	80,13
<i>Thái Lan xuất khẩu sang Trung Quốc</i>					38,3	37,17	23,80	29,5	30,17
<i>Thái Lan nhập khẩu từ Trung Quốc</i>					34,3	38,29	42,03	44,2	49,96

Nguồn: Tổng hợp của tác giả từ các trang: <http://www.thaiwebsites.com/imports-exports.asp> (truy cập ngày 12/01/2019); <http://tradereport.moc.go.th/Report/ReportEng.aspx?Report=CountryRank&Lang=Eng&imexctype=0> (truy cập ngày 25/5/2019); <http://tradereport.moc.go.th/Report/ReportEng.aspx?Report=CountryRank&Lang=Eng&imexctype=1> (truy cập ngày 25/5/2019).

Một trong những điều đặc biệt trong quan hệ thân thiết giữa Thái Lan và Trung Quốc là sự gắn bó của Hoàng gia Thái Lan với Trung Quốc, thể hiện trong

- Trung Quốc, hai nước đã đồng ý hợp tác đi vào chiều sâu trong các lĩnh vực, đặc biệt là lĩnh vực quân sự. Các thỏa thuận hợp tác bao gồm: chương trình đào tạo toàn diện

cho lực lượng bộ binh, hải quân và không quân; tăng cường đào tạo quân sự và trao đổi các chuyên gia về chống khủng bố và chống tội phạm xuyên quốc gia. Trung Quốc cũng hỗ trợ Thái Lan trong lĩnh vực công nghiệp quốc phòng.

Tháng 5/2016, Bộ trưởng Quốc phòng Trung Quốc Thường Vạn Toàn gặp Phó Thủ tướng kiêm Bộ trưởng Quốc phòng Thái Lan Prawit Wongsuwan bên lề Hội nghị Bộ trưởng Quốc phòng ASEAN tổ chức tại Lào. Hai Bộ trưởng còn gặp lại nhau trong chuyến thăm của ông Prawit Wongsuwan tới Bắc Kinh từ ngày 12-13/12/2016. Hai bên cùng đề nghị tăng cường hợp tác quân sự bao gồm tiến hành các cuộc tập trận chung và giao lưu về quốc phòng. Tháng 11/2015, lần đầu tiên hai nước tiến hành cuộc tập trận không quân chung mang tên “Falcon Strike 2015” (*Chim ưng tấn công*) tại căn cứ không quân Hoàng gia Korat của Thái Lan. Cuộc tập trận còn được tổ chức hai lần tiếp theo tại Thái Lan với các tên gọi “Falcon Strike 2017” (tháng 8/2017) và “Falcon Strike 2018” (tháng 9/2018). Năm 2016, cuộc diễn tập mang tên “Biệt kích xanh” (*Blue Strike*) diễn ra tại căn cứ hải quân Sattahip ở tỉnh Chon Buri có quy mô lớn gấp hai lần so với năm 2012 khi lực lượng tham gia là 1.040 quân. Tháng 01/2019, hai nước tiếp tục tổ chức cuộc tập trận “Joint Strike-2019” ở Thái Lan trong vòng 13 ngày (Xiuqiang & Chen, 2019).

Cùng với tập trận chung, Thái Lan và Trung Quốc còn hợp tác mua bán vũ khí. Năm 2016, Thái Lan mua 28 xe tăng của Trung Quốc với giá 4,9 tỷ baht, năm 2017 là 11 xe tăng với giá 2 tỷ baht. Đầu năm 2019, quân đội Hoàng gia Thái Lan đã lên kế hoạch mua của Trung Quốc thêm 14 xe tăng hạng nặng VT4 cùng đạn dược với tổng giá trị khoảng 2,3 tỷ baht (72 triệu USD) (Nanuam, 2019).

Ngoài ra, hai nước còn tăng cường trao đổi trong lĩnh vực thực thi luật và tư pháp.

2.3. Trong lĩnh vực kinh tế

Hợp tác thương mại và đầu tư song phương giữa hai nước tiếp tục được phát triển, mở rộng dưới thời Thủ tướng Prayuth Chan-o-cha.

Năm 2015, hai nước nhất trí khôi phục lại Ủy ban hỗn hợp về hợp tác kinh tế nhằm tăng cường hoạt động kinh tế song phương¹. Tháng 12/2016 và tháng 8/2018, Hội nghị lần thứ 5 và 6 của Ủy ban này đã lần lượt được tổ chức tại Bắc Kinh và Bangkok. Hai nước đã ký kết một số văn bản hợp tác về thương mại và đầu tư cùng nhiều biên bản ghi nhớ về dự án đường sắt Thái Lan - Trung Quốc giai đoạn 2016-2022. Bên cạnh đó, năm 2018, “Diễn đàn doanh nghiệp Thái Lan - Trung Quốc: quan hệ đối tác chiến lược toàn diện thông qua dự án *Vành đai và Con đường* (OBOR) và *Hành lang kinh tế phía Đông* (EEC)” được tổ chức với sự tham gia của nhiều doanh nghiệp lớn đến từ Thái Lan và Trung Quốc.

Quan hệ thương mại hai chiều năm 2015 vượt mốc 75 tỷ USD và tăng hơn 2.000 lần so với năm 1975 (Ngô Tuấn Thắng, 2016: 98). Năm 2017 và 2018, với tổng giá trị thương mại song phương đạt 73,7 tỷ USD (Xem thêm: bảng 1), Trung Quốc là quốc gia trao đổi thương mại lớn nhất của Thái Lan và Thái Lan cũng trở thành đối tác thương mại lớn thứ ba của Trung Quốc trong số 10 quốc gia ASEAN. Thái Lan nằm trong khuôn khổ hợp tác khu vực thương mại tự do Trung Quốc - ASEAN, 90% sản phẩm của Thái Lan xuất khẩu sang Trung Quốc được miễn thuế.

¹ Cơ quan này vốn được thành lập dưới thời Thủ tướng Thái Lan Thaksin Shinawatra năm 2003 nhưng sau đó đã bị bỏ ngỏ hơn 10 năm qua.

Bên cạnh đó, hai nước đã tăng cường hợp tác về thủ tục hải quan, chính sách xúc tiến thương mại dựa trên kế hoạch 5 năm về hợp tác thương mại Trung Quốc - Thái Lan, mục tiêu giá trị thương mại song phương là 140 tỷ USD vào năm 2021 (Chiang Rai Times, 2018).

Ngày 19/12/2015, dự án hợp tác đường sắt giữa Thái Lan và Trung Quốc khởi động tại tỉnh Ayutthaya (Thái Lan). Sự kiện này đã đưa quan hệ Thái Lan và Trung Quốc bước vào giai đoạn “hợp tác lịch sử” trong việc phát triển dự án đường sắt. Dự án đường sắt cao tốc Thái Lan - Trung Quốc dài 253 km với chi phí đầu tư 179 tỷ baht (5,37 tỷ USD) (An Bình, 2017), dự kiến đi vào hoạt động năm 2023.

Trong lĩnh vực đầu tư, với mục tiêu tìm kiếm thị trường cũng như nguồn nhân lực, các nguyên liệu thô để phục vụ cho sản xuất, Trung Quốc là nước đầu tư lớn nhất vào Thái Lan, tập trung ở các lĩnh vực: sản xuất nông nghiệp, khoáng sản và gốm sứ, công nghiệp nhẹ và dệt may, sản phẩm kim loại và máy móc, sản phẩm điện - điện tử, hóa chất và giấy, dịch vụ. Năm 2014 và 2015, Trung Quốc đầu tư vào Thái Lan lần lượt hơn 60 triệu USD và 44,4 triệu USD (Nguyễn Hồng Quang, 2018: 32).

Ở Đông Nam Á, Thái Lan đầu tư vào Trung Quốc ít hơn so với một số quốc gia như Singapore, Malaysia, Philippines, Indonesia. Các dự án của Thái Lan đầu tư vào Trung Quốc chủ yếu là vừa và nhỏ, chỉ một số ít tập đoàn đầu tư vào những dự án lớn của Trung Quốc như: tập đoàn Chareon Pokphan (CP), tập đoàn Saha-union, Công ty trách nhiệm hữu hạn Kasetrungrueng, Cement Thai Group, Katingdaeng (Red Gore) group, Bangkok Bank Co., Thai Farmer bank (Kasikorn Bank), M-Thai group, Mitphol Group, Central Group. Các

lĩnh vực đầu tư chính của Thái Lan vào Trung Quốc gồm kinh doanh nông nghiệp, các sản phẩm nông nghiệp, thủy điện, ngân hàng thương mại, kinh doanh bán lẻ, nhà hàng - khách sạn, bia, mỹ phẩm... (Ngô Tuấn Thắng, 2016: 101).

Trong lĩnh vực du lịch, Thái Lan xác định Trung Quốc là một thị trường tiềm năng. Theo thống kê trong giai đoạn 2012-2017, có một số lượng lớn khách du lịch đến Thái Lan từ Trung Quốc (bảng 2). Đến tháng 12/2018, Thái Lan đã đón vị khách Trung Quốc thứ 10 triệu, đánh dấu lần đầu tiên hai nước đạt được con số ấn tượng này (The Tourism Authority of Thailand, 2018).

Bảng 2: Số lượng khách du lịch Trung Quốc tới Thái Lan (triệu người)

Năm	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Số lượng	2,80	4,64	6,80	8,87	8,75	9,8

Nguồn: Trích từ “Visitor Statistics, 1998-2016” (Department of Tourism Thailand) và tổng hợp của tác giả (The Tourism Authority of Thailand, 2018).

2.4. Trong lĩnh vực văn hóa - xã hội

Hợp tác và trao đổi giáo dục giữ vai trò quan trọng, là nền tảng và dẫn dắt cho sự phát triển quan hệ song phương giữa Thái Lan và Trung Quốc, thúc đẩy tình hữu nghị và sự hiểu biết lẫn nhau giữa nhân dân hai nước (Renliang, 2015).

Từ năm 2004, Trung Quốc bắt đầu thiết lập các học viện Khổng Tử trên toàn cầu. Công chúa Thái Lan Maha Charki là một trong những người ủng hộ mạnh mẽ cho việc thành lập các học viện Khổng Tử (Centre for Research and Interdisciplinary-China, 2015). Năm 2015, ở Thái Lan có 12 học viện Khổng Tử và 11 lớp học Khổng Tử. Giai đoạn 2006-2016, Thái Lan là quốc gia có nhiều học viện Khổng Tử nhất Đông Nam Á (15 học viện) (Yongyou, 2016).

Quan hệ trao đổi văn hóa giữa hai nước còn thể hiện trên nhiều lĩnh vực khác như: triển lãm sách, biểu diễn nghệ thuật, chiếu phim, giáo dục, thể thao, tôn giáo... Mỗi năm hai nước có trung bình khoảng 400 chương trình trao đổi văn hóa lẫn nhau, “xét trên bình diện toàn cầu, chỉ có một số ít các quốc gia tiến hành trao đổi văn hóa với Trung Quốc thường xuyên như Thái Lan” (Chunxiao & Dajun, 2015).

Hợp tác giáo dục nghề nghiệp cũng được hai nước quan tâm. Năm 2018, Thái Lan và Trung Quốc thành lập “Học viện dạy nghề Thái Lan - Trung Quốc”: Thái Lan hỗ trợ về cơ sở hạ tầng, Trung Quốc đào tạo về các ngành tàu cao tốc, tàu hỏa, đường sắt... Bên cạnh đó, hai nước còn tổ chức Diễn đàn hợp tác giáo dục Thái Lan - Vân Nam lần thứ 3 (ngày 12/6/2018) nhằm tăng cường hợp tác giáo dục. Số lượng sinh viên du học hai bên cũng tăng lên. Cuối năm 2014, hơn 20.000 sinh viên Thái Lan học tập tại Trung Quốc và 32.000 sinh viên Trung Quốc theo học tại Thái Lan (Chunxiao & Dajun, 2015).

Hai nước cùng tổ chức nhiều chương trình văn hóa chung như: Đoàn lữ hành hữu nghị văn hóa và du lịch năm 2016; “Ngày Tết Trung Hoa tại Thái Lan” (được tổ chức đều đặn hàng năm, đến năm 2016 đã tổ chức được 12 lần);...

3. Một số nhận xét và kết luận

Dưới thời cầm quyền của Thủ tướng Thái Lan Prayuth Chan-o-cha, mối quan hệ giữa Thái Lan và Trung Quốc đã mang tới những lợi ích thiết thực cho cả hai bên, hai nước đã có sự tin tưởng nhau trong lĩnh vực chính trị ngoại giao, chia sẻ lợi ích trong lĩnh vực kinh tế, hỗ trợ nhau trong lĩnh vực an ninh và học hỏi lẫn nhau trong lĩnh vực văn hóa. Ngoài ra, thông qua sự can dự của mình với Trung Quốc, Thái Lan

đã góp phần thúc đẩy sự phát triển quan hệ ASEAN - Trung Quốc. Tuy vậy, quan hệ Thái Lan - Trung Quốc từ năm 2014 đến nay cũng mang đến cho Thái Lan một số vấn đề tiêu cực như vấn đề thâm hụt thương mại, môi trường bị phá hủy hay vấn nạn tham nhũng của các quan chức...

Dẫu vậy, quan hệ Thái Lan - Trung Quốc dưới thời Thủ tướng Thái Lan Prayuth Chan-o-cha vẫn diễn ra tương đối ổn định, thu hút được nhiều chủ thể chính trị, xã hội ở cả hai nước tham gia □

Tài liệu tham khảo

1. An Bình (2017), *Khởi công dự án đường sắt cao tốc Thái Lan - Trung Quốc*, <http://baochinhphu.vn/Quoc-te/Khoi-cong-du-an-duong-sat-cao-toc-Thai-Lan-Trung-Quoc/325369.vgp>
2. Centre for Research and Interdisciplinary-China (2015), *Princess Sirindhorn: An outstanding envoy of Sino-Thai friendship*, http://www.china.org.cn/world/2015-03/31/content_35204902.htm
3. ChiangRai Times (2018), *Thailand-China look to double their Strategic trade and investment partnerships*, Chiang Rai times, ngày 25/8.
4. China Diplomacy (2014), *Xi Jinping Meets with Prime Minister Prayuth Chan-o-cha of Thailand*, ngày 23/12.
5. Chinwanno, Chulacheeb (2009), *Rising China and Thailand's policy of strategic engagement*, The National Institute for Defense Studies, Japan, pp. 81-109.
6. China news (2016), *Xi Jinping Meets with Prime Minister Prayuth Chan-o-cha of Thailand*, ngày 04/9.
7. Chunxiao, Zhang & Dajun, Zhang (2015), *Interview: China, Thailand enjoy extensive, frequent, high-quality*

- cultural exchanges*, Xinhuanet, July 21, http://news.xinhuanet.com/english/2015-07/21/c_134431728.htm
8. Fangye, Zhou (2013), *The Development of Sino-Thai relations: status, impetus, and new strategic opportunities*, The International Journal of East Asian Studies vol.18 (1), pp.63-75.
 9. Keqiang, Li (2016), *Điện chia buồn của Thủ tướng Lý Khắc Cường gửi Thủ tướng Prayuth*, ngày 13/10.
 10. Nanuam, Wassana (2019), “Army to buy 14 more Chinese tanks at cost of B2.3bn”, *Bangkok post*, ngày 23/01.
 11. Thảo Nguyên (2014), *Vì sao Mỹ bỗng nhiên “dịu giọng” với Thái Lan?*, <http://soha.vn/quoc-te/vi-sao-my-bong-nhien-diu-giong-voi-thai-lan-20140609134806832.htm>
 12. Nguyễn Hồng Quang (2018), “Xu hướng quan hệ Thái Lan - Trung Quốc từ sau cuộc đảo chính 2014 đến nay”, *Nghiên cứu Đông Nam Á*, số 12.
 13. Huy Quốc (2019), “Kinh tế Thái Lan tăng trưởng cao vượt dự báo”, *Sài Gòn giải phóng Online*, <http://www.sggp.org.vn/kinh-te-thai-lan-tang-truong-cao-vuot-du-bao-576604.html>
 14. Renliang, Li (2015), *Four-decade Cooperation in Education Inheritances Millennium Brotherhood Relationship*, The 4th Thai-Chinese Strategic Research Seminar, 26-27 July.
 15. South China morning post (2015), “‘If I were a woman I will fall in love with his excellency’: Thai general admits man crush on China’s foreign minister Wang Yi”, *South China morning post*, 6 August.
 16. Storey, Ian (2015), *Thailand’s post-coup relations with China and America: more Beijing, less Washington*, The ISEAS-Yusof Ishak Institute, ISEAS Publishing.
 17. Ngô Tuấn Thắng (2018), *Quan hệ Thái Lan - Trung Quốc (2001-2016)*, Luận án tiến sĩ Quan hệ quốc tế, Trường Đại học Khoa học xã hội và nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội.
 18. The Tourism Authority of Thailand (2018), “Chinese visitors to Thailand hit 10 million for the first time in December 2018”, *TAT news*, December, 19.
 19. Đinh Hữu Thiện (2012), *Quan hệ Thái Lan - Trung Quốc từ 1991 đến 2006*, Luận án tiến sĩ Quan hệ quốc tế, Học viện Khoa học xã hội.
 20. Xinhua (2017), *China to enhance cooperation with Thailand: Xi*, http://www.xinhuanet.com/english/2017-09/04/c_136583048.htm
 21. Xiuqiang, Lin & Chen, Chen (2019), “China, Thailand kick off ‘Joint Strike-2019’ counter-terrorism exercise”, *China Military Online*, http://eng.chinamil.com.cn/view/2019-01/07/content_9398211.htm
 22. Yanrong, Zhao & Haizhou, Zhang (2015), “Familial ties”, *Chinadailyasia.com*, July 3.
 23. Yongyou, Ma (2016), “Thailand: the Confucius Institute reaches its large scale after 10 years”, *Hanban News*, http://english.hanban.org/article/2016-10/28/content_662117.htm
 24. Các trang: <http://www.thaiwebsites.com/imports-exports.asp> (truy cập ngày 12/01/2019); <http://tradereport.moc.go.th/Report/ReportEng.aspx?Report=CountryRank&Lang=Eng&imextype=0> (truy cập ngày 25/5/2019); <http://tradereport.moc.go.th/Report/ReportEng.aspx?Report=CountryRank&Lang=Eng&imextype=1> (truy cập ngày 25/5/2019).